

SÕDA JA KLAVER: Riigikogu väliskomisjoni esimees ja komisjoni seinalehe "Nemad seal, meie siin" peatoimetaja **Marko Mihkelson** sisenes Estonia teatri tagauksest nagu **Viktor Kingissepp** (sildi alt "Päästemeeskonna sisenemistee") ning arreteeris vestluse eesmärgil kolm Ukraina lauljat – **Pavlo Balakini**, **Roman Tšervinko** ja **Vladislav Horuženko**. Jutuks tuli Rahvusoooper Estonia projekt saata lahingutest räsitud Slovjanski laste muusikakooli tutikas Estonia klaver.

Естонія на підтримку України

Rahvusoooper Estonia korraldab 20. oktoobril heategevusliku galakontserdi "Estonia Ukraina heaks", mille tulu läheb uue Estonia klaveri soetamiseks Slovjanski kaunite kunstide õpilastele Ukrainas. Klassikalise kavaga kontserdil astuvad estoonlaste kõrval üles Ukraina Rahvusoooperi solistid ja balleti esisolistid. Kontserdil esineb sõnavõtuga Rahvusoooper Estonia Donetski pärit solist Pavlo Balakin. Kontserdi teatavasti on määratletud, aga küllastatav

Ukrainas tahavad inimesed praegu tegelikult ainult ühte: et see sõda

Pavlo Balakin (P.B): (Naerab) Tegelikult oligi nii! Estonia juht Aivar Mäe helistas, kuna tal tuli mõte, et mingil moel võiks ukrainlasi aidata. Sujuvalt helistas ja ütles, et teate, ma olen Eestist ja me tahame teid toetada klaveriga. Kuna Vene rünnak Ukraina vastu hakkas pihta just Slovjanskist.

Roman Tšervinko (R.T): Väga ilus ja liigutav žest. Inimestel ei ole vaja ainult süüa, vaid ka vaimukindlust. See teeb Slovjanskis lastel tuju heaks. Sõda on kohutav asi. Ning Ukraina on Venemaa tõttu varemgi ajaloos kannatanud. Praegugi on olukord selline, et ilma Euroopa ja USA abita me Ukrainat uuesti üles ei ehita.

Venemaa toetasid, siis praeguseks on seal maad võtnud täielik vaesus. Inimesed loevad kopikaid, sõna otseses mõttes.

M.M: Ida-Ukraina on praegu ju suures šokis, ma olen sel aastal seal mitu korda viibinud. Inimesed on täiesti šokis ning hirmunud. Ja kui seal tänaval käies inimestelt küsisin, et rääkige, mis siin täpselt toimub ja mida te sündmustest arvate, siis – uskuge – inimesed kartsid isegi oma nime ütelda. Et äkki saadakse kuidagi teada ja hakatakse represseerima.

R.T: Loomulikult! Ukrainlastel on ajaloost väga lühed kogemused, solianius olavad määdujust

serdi astuvad eestlaste korval üles. Ukraina Rahvusoooperi solistid ja balleti esilolistid. Kontserdil esineb sõnavõtuga Rahvusoooper Estonia Donetskist pärit solist Pavlo Balakin. Kontserdi toetussumma on määramata: iga külastaja saab ise valida, kui palju ta soovib heategevuskontserdil annetada.

✕

Slovjansk asub Ida-Ukrainas, seal elab ligi 100 000 elanikku. Ühesõnaga, see on umbes Tartu suurune linn. Linnas, millest sõda üle käis (ja olukord pole seal kaugeltki stabiilne, kuna Venemaa üritab Slovjanskit uuesti oma haardesse saada), toimuvad praegu ülesehitustööd. Ulatuslikult sai kannatada ka Slovjanski kaunite kunstide kool, kus pärast taastamistöid õpib 600 last paljudel erialadel – laulmine, pillimäng, ballett, kujutatav kunst jm. Koolis on 300-kohaline saal ja 1970-ndatel ostetud Estonia klaver, mille abil nüüd heade Eesti annetajate abil soetatatakse uus.

Marko Mihkelson (M.M): Mismoodi see asi tegelikult välja nägi? Keegi lihtsalt helistas Estoniast Slovjanskisse ja küsis, et kas nad klaverit ei taha?

tegelikult ainult ühte: et see sõda ometi lõpeks. Et saaks rahulikult elada ja töötada.

neaks. Sõda on konutav asi. Ning Ukraina on Venemaa tõttu varemgi ajaloos kannatanud. Praegugi on olukord selline, et ilma Euroopa ja USA abita me Ukrainat uuesti üles ei ehita.

M.M: Kuna sa ise viimati Slovjanskis ja Donetskis käisid?

P.B: Donetskis käisin eelmise aasta suvel.

M.M: Siis polnud veel sõda ega midagi.

P.B: Sõda ei olnud, aga paraku oli Ukrainas kohutavalt muid probleeme.

Vladislav Horuženko (V.H): Näiteks kohutav korrupsioon. See on Ukraina poliitikas olnud põhiline jama. Aga Venemaa kohta niipalju, et meenutage kasvõi 1930. aastate näljahäda, kus Venemaal õnnestus Stalini eestvõttel tappa miljoneid inimesi.

R.T: Paraku pole Venemaa vallutatud aladel asjad absoluutselt paremad. Krimm on ehe näide, isegi kui sealsed inimesed mõneti algul

arvate, siis – uskuge – inimesed kaitsid isegi oma nime ütelda. Et äkki saadakse kuidagi teada ja hakatakse represseerima.

R.T: Loomulikult! Ukrainlastel on ajaloost väga kurvad kogemused, seljaajus elavad möödunud mälestused edasi ning muidugi inimesed kardavad. Ma ei ütle järgnevat üldse niisama, päriselt, ukrainlased on loomult hästi rahulik rahvas. Võrrelge meid ise meie suure naabriga – pole me kunagi kedagi okupeerida proovinud, kultuur on täiesti teistsugune. Ilma agressiivsusetta. Meile ei ole deržavism omane ning sügaval sisimas ei saa ukrainlased sellest aru.

P.B: Ukraina on ju iseenesest jõukas maa. Teame ju kõik: Euroopa viljaait. Ja just seetõttu korduvalt maatasa tehtud... Rikas riik, potentsiaaliga. Aga vaadake nüüd ise, mis toimub.

Vasakult: Vladislav Horuženko, Marko Mihkelson, Roman Tšervinko, Pavlo Balakin.

M.M: Muuseas, ma käisin just Narvas ja meie kohalikud venelased rääkisid mulle seal täiesti siiralt, et kas te ikka teate, et Ukrainas on puha fašistid...

R.T: (Lustiga) Selle kohta on üks geniaalne anekdoot. Medvedev vaatab binokliga Ukraina poole. Putin küsib: "Noh, kas fašiste näed?" – "Ei näe," vastab Medvedev. Putin tõstab näpu: "Ahaa! Aga tegelikult nad on seal!" Ja käsutab edasi: "Vaata veel. Kas sa Vene sõdureid näed?" – "Näen," vastab Medvedev. "Ahaa!" tõstab Putin uuesti näpu. "Aga neid seal tegelikult ei ole!"

(Üleüldine naer)

P.B: Veel üks anekdoot. See kirjeldab Vene budismi ja ümbersüüdi ning kõlab nii: budism Vene moodi. Kes peab ennast Vene Föderatsioonis halvasti üleval, reinkarneerub karistuseks uuesti Vene Föderatsiooni.

(Uus naerupahvakas)

R.T: Tegelikult on asi naljast kaugel. Ega ilma-asjata ei öeldud juba aastakümneid tagasi, et pange tähele: kõige antifašistlikuma leksikaga on tulevikus fašistid. Kui praegu Venemaa propagandat vaadata, mis pidevalt "fašistidest" räägib, et Venemaa naabrid on kõik fašistid ja meie oleme siin antifašistid, siis... Saate ju isegi aru, et reaalsuses on need mõisted koha vahetanud.

V.H: Kahjuks ei ole Euroopas ega muus maailmas pikka aega kohale jõudnud Venemaa tõelised ambitsioonid, selle riigi tõeline nägu. Ei jõudnud kohale Tšetšeenia sõja ajal, ei jõudnud kohale Gruusia sõja ajal 2008 ja ega isegi praegu, kuus aastat hiljem on vabal maailmal raske tunnistada, et tegemist on maailma esiagressoriga. Inimesed ei taha selliseid asju uskuda. Nad ei taha tunnistada, et Venemaa käitumine muutub praegu ainult hullemaks. Poliitilises plaanis ja ajaloolises on ju seesama kuus aastat Gruusia sõjast ainult sekundid!

R.T: See on tegelikult sama sündmuse jätk.

M.M: Aga räägiks veel sellest nii-öelda fašismist. Kas Ukrainas Vene propagandat usutakse? See on ju väga jõuline ja Ida-Ukraina on Vene infokanalite mõjusfääris.

R.T: See on sihuke täiesti absurdne situatsioon. Tõepoolest, Ida-Ukrainasse tihtipeale Ukraina meedia ei jõuagi ning loomulikult allub alati osa rahvast ajupesule. Aga totter on see, et fašist oled sa justkui lihtsalt sellepärast ja kohe, kui ütled, et armastad Ukrainat. Ukrainat, ühesõnaga, oma kodumaad, ei tohi armastada. Oled fašist. Kui aga kuulutad, et armastad "emakest Venemaad", siis muidugi fašist ei ole, vaid vabadust austav kodanik.

P.B: Vene leksika järgi pole ju Ukrainat olemas. *(Muigab)* On slaavi elanikkonnaga maa, tegelikult ikkagi niisiis Venemaa.

V.H: Vene propagandast veel niipalju, et kõige ülbemad ja kentsakamad on ikkagi nende väited, et Ukrainasse pole mingit Vene sõjatehnikat toodud, et sõdivad hoopis ukrainlased, kes tahavad ühineda Venemaaga.

R.T: Täiesti tüüpiline leksika jah, sealjuures ei ole Venemaa suutnud leida lihtsaid põhjendusi, et kust pagan see sõjatehnika siis tuleb. Kas tõesti idaukrainlased hoidsid kõik need aastad oma garaažides tanke, soomukeid ja mis relvi kõik veel, et sobival hetkel hakata ennast "fašistide käest" vabastama? Selles mõttes on Vene pro-

inimesed Euroopas sihukest juttu isegi ostavad. Just meist kaugemad riigid. Ilmselt on sündmused Ukrainas ikkagi nii suure distantsiga, inimesed ei suuda uskuda, et ühe riigi ametlik versioon on lihtsalt küüniline vale. Ikka ju kiputakse mõtlema, et küllap seal ka midagi päriselt taga on.

V.H: Jah, seetõttu on oluline, et need riigid, kes asja olemusest aru saavad, üritaks seda kogu aeg, iga minut, selgeks teha neile, kes ei suuda Venemaa jõhkrat küünilisust uskuda.

P.B: Ukrainas tahavad inimesed praegu tegelikult ainult ühte: et see sõda ometi lõpeks. Et saaks rahulikult elada ja töötada. Sõda käib ju alati üle tavaliste inimeste peade ja inimesed on väsinud kannatamast.

R.T: Üks asi veel: kui inimesed põgenesid lahingute ajal Ida-Ukrainast ja nüüd tagasi pöörduvad, siis mis on juhtunud? Nende korterid on tühjaks tehtud, asjad ära varastatud, kõike on lihtsalt vandaalide kombel lõhutatud. Mulle on sõbrad Donetskist ikka rääkinud, mismoodi venelased käituvad – näiteks peatatakse tänaval kinni suvalise kodaniku auto, relvaga ähvardades aetakse inimesed välja ja sõidetakse sellega lihtsalt minema. Ja nii edasi. Selliseid juttu, Marko, võiks ma sulle hommikuni rääkida.

V.H: No Eestis saavad inimesed sellest õnneks aru ning Venemaa-poolset loba siin suuremalt jaolt ikka ei usuta.

M.M: Putin tegi veel ühe kummalise vea. Miskipärast tundus ta olevat täiesti veendunud, et Ida-Ukrainas võetakse Vene väed lillede ja lau-luga vastu. Aga nii ei läinud.

R.T: Vene presidendil on jalad maast lahti, mulle tundub, et ta ei saa reaalsusest hästi aru. Te teate, et neid ukrainlastest "vabatahtlike demonstrante" toodi Venemaalt bussidega. Aga seegi toimus kuidagi vildakalt ja lohakalt. Kujutage pilti, kohalikuna esinevatel demonstrantidel polnud isegi käekellad Ukraina aja peale keeratud, vaid näitasid Moskva aega! No kuulge, isegi nii palju ei viitsitud ennast kokku võtta, et kui kohalikke teeseldakse, keerake siis vähemalt varjamiseks kelladki Ukraina ajale. *(Kõik naeravad)* Kas tüübid siis tõesti ei taibanud, et selliste väikeste "vigade" ja "apsakate" rohkus lihtsalt ei luba kogu seda asja tõsiselt võtta?

V.H: Nojah, ja siis näidatakse Vene kanalites "lihtsaid ukrainlasi", kes avaldavad poolehoidu Venemaaga ühinemisele. Aga iga ukrainlane, kes seda kuulab, saab juba aktsendi järgi aru, et vabandage väga, need tegelased pole Ukrainast! Keele järgi on ju aru saada! Mäletame ju kõik ka Vene meediast ühte tädi, kes oli kõikides uudistes, rääkis muudkui heast Venemaast ning ütles, et on lihtne kodanik. Aga huvitaval kombel oli ta iga päev ise linnas. Selline kohalik. *(Uus naerupahvakas)*

M.M: Aga nüüd tuleb Slovjanskisse klaver. Keset sõda.

R.T: Tuleb jah. Tegelikult te ehk ei pruugigi aru saada, kui tähtis selline žest ukrainlastele on. Elu koosneb ju paljudest asjadest, aga kultuur ja selle hoidmine ei ole sugugi vähemtähtis kui ükskõik milline teine komponent. Kultuur on tegelikult kõige alus. Ja see klaver seetõttu samuti.

M.M: Kuidas te ise Festico tulite?

oleme siin antifašistid, siis... Saate ju isegi aru, et reaalsuses on need mõisted koha vahetanud.

V.H: Kahjuks ei ole Euroopas ega muus maailmas pikka aega kohale jõudnud Venemaa tõelised ambitsioonid, selle riigi tõeline nägu. Ei jõudnud kohale Tšetšeenia sõja ajal, ei jõudnud kohale Gruusia sõja ajal 2008 ja ega isegi praegu, kuus aastat hiljem on vabal maailmal raske tunnistada, et tegemist on maailma esiagressoriga. Inimesed ei taha selliseid asju uskuda. Nad ei taha tunnistada, et Venemaa käitumine muutub praegu ainult hullemaks. Poliitilises plaanis ja ajaloolises on ju seesama kuus aastat Gruusia sõjast ainult sekundid!

R.T: See on tegelikult sama sündmuse jätk.

M.M: Aga räägiks veel sellest nii-öelda fašismist. Kas Ukrainas Vene propagandat usutakse? See on ju väga jõuline ja Ida-Ukraina on Vene info-kanalite mõjusfääris.

R.T: See on sühike täiesti absurdne situatsioon. Tõepoolest, Ida-Ukrainasse tihtipeale Ukraina meedia ei jõuagi ning loomulikult allub alati osa rahvast ajupesule. Aga totter on see, et fašist oled sa justkui lihtsalt sellepärast ja kohe, kui ütled, et armastad Ukrainat. Ukrainat, ühesõnaga, oma kodumaad, ei tohi armastada. Oled fašist. Kui aga kuulutad, et armastad "emakest Venemaad", siis muidugi fašist ei ole, vaid vabadust austav kodanik.

P.B: Vene leksika järgi pole ju Ukrainat olemas. (*Muigab*) On slaavi elanikkonnaga maa, tegelikult ikkagi niisiis Venemaa.

V.H: Vene propagandast veel niipalju, et kõige ülbemad ja kentsakamad on ikkagi nende väited, et Ukrainasse pole mingit Vene sõjatehnikat toodud, et sõdivad hoopis ukrainlased, kes tahavad ühineda Venemaaga.

R.T: Täiesti tüüpiline leksika jah, sealjuures ei ole Venemaa suutnud leida lihtsaid põhjendusi, et kust pagan see sõjatehnika siis tuleb. Kas tõesti idaukrainlased hoidsid kõik need aastad oma garaažides tanke, soomukeid ja mis relvi kõik veel, et sobival hetkel hakata ennast "fašistide käest" vabastama? Selles mõttes on Vene propaganda ka parasjagu lohakas, kootakse kokku mingi jutt, aga lihtsatele küsimustele nad vastata ei oska ega saagi. Lihtsalt valetavad, sealjuures on need valed täiesti lapsikud.

P.B: Pange tähele, kui Moskvas toimus rahumarss, aktsioon sõja vastu Ukrainas, hakkasid Vene võimud ju paugupealt oma inimesi süüdistama. Need, kes julgevad olla sõja vastu, on reeturid, lurjused, pätid...

M.M: Nojah, sealjuures tuletan meelde, mis mängu mängitakse. Mäletate ju, mida Moskva ütles Vene sõdurite kohta, kes Ida-Ukrainas sõdivad? Et Venemaa pole sinna kedagi saatnud, et need sõdurid olid puhkusel ja läksid ise oma slaavi vendadele appi. Et midagi ametlikku siin taga pole.

R.T: Jajah, puhkusel olevad sõdurid otsustasid puhata tankidega päikeselises Ukrainas. See on hämmastav, et mingil moel mõned

võiks ma sulle hommikuni raakida.

V.H: No Eestis saavad inimesed sellest õnneks aru ning Venemaa-poolset loba siin suuremalt jaolt ikka ei usuta.

M.M: Putin tegi veel ühe kummalise vea. Miskipärast tundus ta olevat täiesti veendunud, et Ida-Ukrainas võetakse Vene väed lillede ja lau-luga vastu. Aga nii ei läinud.

R.T: Vene presidendil on jalad maast lahti, mulle tundub, et ta ei saa reaalsusest hästi aru. Te teate, et neid ukrainlastest "vabatahtlikke demonstrante" toodi Venemaalt bussidega. Aga seegi toimus kuidagi vildakalt ja lohakalt. Kujutage pilti, kohalikuna esinevatel demonstrantidel polnud isegi käekellad Ukraina aja peale keeratud, vaid näitasid Moskva aega! No kuulge, isegi nii palju ei viitsitud ennast kokku võtta, et kui kohalikke teeseldakse, keerake siis vähemalt varjamiseks kelladki Ukraina ajale. (*Kõik naeravad*) Kas tüübid siis tõesti ei taibanud, et selliste väikeste "vigade" ja "apsakate" rohkus lihtsalt ei luba kogu seda asja tõsiselt võtta?

V.H: Nojah, ja siis näidatakse Vene kanalites "lihtsaid ukrainlasi", kes avaldavad poolehoidu Venemaaga ühinemisele. Aga iga ukrainlane, kes seda kuulab, saab juba aktsendi järgi aru, et vabandage väga, need tegelased pole Ukrainast! Keele järgi on ju aru saada! Mäletame ju kõik ka Vene meediast ühte tädi, kes oli kõikides uudistes, rääkis muudkui heast Venemaast ning ütles, et on lihtne kodanik. Aga huvitaval kombel oli ta iga päev ise linnas. Selline kohalik. (*Uus naerupahvakas*)

M.M: Aga nüüd tuleb Slovjanskisse klaver. Keset sõda.

R.T: Tuleb jah. Tegelikult te ehk ei pruugigi aru saada, kui tähtis selline žest ukrainlastele on. Elu koosneb ju paljudest asjadest, aga kultuur ja selle hoidmine ei ole sugugi vähemtähtis kui ükskõik milline teine komponent. Kultuur on tegelikult kõige alus. Ja see klaver seetõttu samuti.

M.M: Kuidas te ise Eestisse tulite?

V.H: Mina tulin juba väiksenä. Ma olin 3-aastane, kui minu vanemad siia suunati. Käisin eestikeelses muusikakoolis. (*Muigab*) Aga et vanemad saaks kuidagigi kontrollida, kuidas ja mida ma õpin, pandi mind venekeelses kooli. Hiljem käisin kontsis ja siis tulin Estoniasse tööle ning töötan siin nüüd juba üle 20 aasta.

P.B: Mina olen Donetskist, tegelikult täiesti tavalisest perekonnast. Või, nagu kunagi öelda armastati, lihtsast töölisperest. Õppisin seal muusikakoolis. Aga sattusin õppima suurepärase Eesti artisti Mati Palmi juurde. Ja niimoodi tulin siia. Alguses muidugi ei kujutanud ette, et jään teie rahvuskooperisse tööle, aga ennäe, nüüd läheb juba seitsmes aasta siin!

R.T: No ja mina tulin Tallinnasse juba Pavlo jälgedes, kes oli mulle nii-öelda tee lahti ajanud. Ja olen nüüd samuti Estonias töö. Ning siin on tõeliselt hea töötada. Uskuge, me oskame kõik Eestist väga lugu pidada! ✕